

2020-03-12
Ju2020/01059/Å**Justitiedepartementet**Åklagarmyndigheten
Box 5553
114 85 Stockholm

Uppdrag till Åklagarmyndigheten att tillsammans med Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Tullverket årligen redovisa användningen av hemlig dataavläsning

Bakgrund

Enligt förordningen (2015:743) med instruktion för Åklagarmyndigheten ska myndigheten senast den 31 maj varje år redovisa uppgifter om tillämpningen av bestämmelserna om vissa hemliga tvångsmedel enligt närmare anvisningar från regeringen. De närmare anvisningarna framgår av regeringens beslut från den 17 december 2015 om uppdrag att redovisa användningen av hemliga tvångsmedel (Ju/2015/04549/Å).

Den 1 april 2020 träder lagen (2020:62) om hemlig dataavläsning i kraft. Med anledning av detta behöver det befintliga uppdraget om redovisning av hemliga tvångsmedel kompletteras med en redovisning av den uppgiftsinhämtning som genomförs med stöd av den nya lagen.

Regeringens beslut

Åklagarmyndigheten ska tillsammans med dels Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten och Tullverket, dels Säkerhetspolisen, redovisa användningen av hemlig dataavläsning enligt nedan. Detta uppdrag ska gälla utöver det pågående uppdraget om redovisning av hemliga tvångsmedel.

Närmare om uppdraget

Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten och Tullverket

Åklagarmyndigheten ska tillsammans med Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten och Tullverket utifrån respektive myndighets ansvarsområde en gång per år, med början 2021, senast den 31 maj till regeringen lämna en gemensam redogörelse för tillämpningen av bestämmelserna i lagen om hemlig dataavläsning vid förundersökning i brottmål eller med anledning av begäran om internationell rättslig hjälp samt i myndigheternas underrättelseverksamhet. Användningen av hemlig dataavläsning ska i de fall det särskilt anges i uppdraget redovisas uppdelat efter uppgiftstyp enligt 2 § första stycket 1–7 lagen om hemlig dataavläsning. Av redovisningen ska också, i förekommande fall, framgå hur användningen har utvecklats i förhållande till tidigare år.

Redovisningen ska avse uppgifter om tillämpningen under föregående år. När det gäller uppgifter om under vilken tid en person har varit föremål för hemlig dataavläsning och vilken nytta tvångsmedlet har haft ska redovisningen göras på motsvarande sätt som i det pågående uppdraget om redovisning av hemliga tvångsmedel. Redovisningen ska göras inom ramen för redovisningen av det pågående uppdraget. Redovisningen ska inte omfatta hemlig dataavläsning vid särskild utlänningskontroll.

Av redovisningen ska bland annat följande framgå.

Under förundersökning

Antalet tillstånd

1. Antalet tillstånd till hemlig dataavläsning samt antalet tillstånd till hemlig dataavläsning uppdelat på brottstyp och uppgiftstyp.

2. Antalet tillstånd till hemlig dataavläsning med anledning av begäran om internationell rättslig hjälp uppdelat på uppgiftstyp.

Antalet personer

1. Antalet personer som varit föremål för hemlig dataavläsning uppdelat på brottstyp och uppgiftstyp.

2. Antalet personer som varit föremål för hemlig dataavläsning med anledning av begäran om internationell rättslig hjälp uppdelat på uppgiftstyp.

Tid

Den genomsnittliga tiden, mediantiden, längsta tid och kortaste tid vad gäller hur länge en person varit föremål för hemlig dataavläsning uppdelat på uppgiftstyp.

Antal och andel avslag i domstol

Antalet och andelen avslag på ansökningar om tillstånd till hemlig dataavläsning uppdelat på uppgiftstyp.

Särskilt om interimistiska beslut

1. Antalet interimistiska beslut av åklagare om hemlig dataavläsning samt antalet sådana beslut uppdelat på uppgiftstyp.

2. Antalet interimistiska beslut av åklagare om hemlig dataavläsning med anledning av begäran om internationell rättslig hjälp samt antalet sådana beslut uppdelat på uppgiftstyp.

3. Antalet och andelen av de interimistiska besluten som fastställts respektive upphävt av domstol samt antalet och andelen sådana beslut uppdelat på uppgiftstyp med särredovisning av beslut med anledning av begäran om internationell rättslig hjälp.

Hemlig dataavläsning i preventivlagsfallen enligt 7 § lagen om hemlig dataavläsning

Antalet tillstånd

Antalet tillstånd till hemlig dataavläsning uppdelat på brottstyp och uppgiftstyp.

Antalet personer

Antalet personer som varit föremål för hemlig dataavläsning uppdelat på brottstyp och uppgiftstyp.

Hemlig dataavläsning i inhämtningslagsfallen enligt 10 § lagen om hemlig dataavläsning

Antalet beslut uppdelat på vilken brottslig verksamhet inhämtningen har avsett och på uppgiftstyp.

Nyttan av hemlig dataavläsning

Redovisningen ska innehålla en sammanhållen beskrivning och analys av vilken nytta användningen av hemlig dataavläsning har haft i brottsutredningar respektive underrättelseverksamhet.

Anonymiserade exempel för att illustrera nyttan av tillämpningen av hemlig dataavläsning ska anges. Uppgifter som omfattas av sekretess ska inte redovisas.

Åklagarmyndigheten och Säkerhetspolisen

Åklagarmyndigheten ska tillsammans med Säkerhetspolisen redovisa Säkerhetspolisens tillämpning av lagen (2020:62) om hemlig dataavläsning genom att ange antalet beslut om hemlig dataavläsning i en totalsiffra uppdelat på uppgiftstyp. Redovisningen ska genomföras utifrån respektive myndighets ansvarsområde och årligen lämnas till regeringen (Justitiedepartementet) senast den 31 maj, med början 2021.

Säkerhetspolisen ska – om det enligt myndighetens bedömning kan göras utan skada för verksamheten – i sin årliga redovisning kommentera orsaken till en ökad eller minskad användning av hemlig dataavläsning.

Redovisningen ska inte omfatta hemlig dataavläsning vid särskild utlänningskontroll.

Skälen för regeringens beslut

Den 1 april 2020 träder lagen (2020:62) om hemlig dataavläsning i kraft. Lagen är tidsbegränsad till utgången av mars 2025. Hemlig dataavläsning är ett nytt hemligt tvångsmedel som kan användas under en förundersökning, i underrättelseverksamhet och vid särskild utlänningskontroll. Tillstånd till hemlig dataavläsning kan enligt 2 § första stycket 1–7 lagen om hemlig dataavläsning omfatta en eller flera olika uppgiftstyper, nämligen kommunikationsavlyssnings-, kommunikationsövervaknings-, plats-, kameraövervaknings- och rumsavlyssningsuppgifter samt lagrade uppgifter och uppgifter om hur ett avläsningsbart informationssystem används.

Tillstånd till hemlig dataavläsning ges av rätten, dock har åklagaren i viss utsträckning möjlighet att fatta interimistiska beslut.

I propositionen Hemlig dataavläsning har regeringen bedömt att de brottsbekämpande myndigheternas användning av hemlig dataavläsning bör redovisas till riksdagen, i likhet med vad som gäller för övriga hemliga tvångsmedel. Den parlamentariska kontrollen fyller en viktig funktion och bidrar till allmänhetens insyn i myndigheternas tvångsmedelsanvändning. Utöver detta bidrar en sådan granskning till att det finns tillgång till nödvändiga data för utvärderingen av lagen om hemlig dataavläsning inför ställningstagandet om lagen ska göras permanent (prop. 2019/20:64 s. 173). Inför ett sådant ställningstagande är det också angeläget att utvärderingen omfattar nyttan och användningen av respektive uppgiftstyp som ett tillstånd till hemlig dataavläsning kan omfatta, med hänsyn till uppgiftstypernas varierande karaktär.

Det är lämpligt att denna redovisning görs inom ramen för den årliga redovisningen av övriga hemliga tvångsmedel.

På regeringens vägnar

Mikael Damberg

Peter Munck

Kopia till

Ekobrottsmyndigheten

Polismyndigheten

Säkerhetspolisen

Tullverket